

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การกระทำความผิดในทางอาญา หรือการกระทำความผิดที่ต้องด้วยบทบัญญัติของกฎหมายว่าเป็นความผิดและต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้นั้น ถ้าเป็นการกระทำความผิดกฎหมายบทเดียวครั้งเดียวหรือฐานเดียวครั้งเดียวก็จัดเป็นดุลยพินิจของศาลในการลงโทษโดยแท้ แต่การกระทำความผิดกฎหมายนั้น บ่อยครั้งที่ไม่ใช่เป็นการกระทำความผิดกฎหมายบทเดียวครั้งเดียว แต่เป็นการกระทำความผิดอาญาหลายฐานหรือฐานเดียวหลายครั้งในขณะเดียวกัน ในสถานการณ์เช่นนี้จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้ทราบว่า ความผิดหลายความผิดที่เกี่ยวพันกันอยู่นั้นควรเป็นความผิด “หลายบท” หรือเป็นการกระทำความผิด “หลายกระทง” หรือหลายกรรมต่างกันตามบทบัญญัติมาตรา 90 หรือ 91 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อกำหนดโทษให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมตามบทบัญญัติของกฎหมายอันจะทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยต่อสังคม

การบุกรุกเข้าไปในอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 362 หรือบุกรุกเข้าไปในเคหสถาน ตามมาตรา 364 แห่งประมวลกฎหมายอาญาแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งนั้น จะถือว่าเป็นการกระทำความผิด “กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท” หรือเป็นความผิด “หลายกระทง” นั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่ควรศึกษาให้ทราบเพราะการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำที่ออกอาชึ่งกว่าการกระทำความผิดในที่สาธารณะสถานโดยทั่วไป ซึ่งเมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่บัญญัติไว้ในหมวด 3 มาตรา 35 ในเรื่องเสรีภาพในเคหสถาน ซึ่งได้บัญญัติไว้ความว่า “บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานจะกระทำมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมาย” จากบทบัญญัตินี้อธิบายได้ว่า ที่รโหฐานอันได้แก่บ้านพักที่อาศัยนั้นย่อมเป็นสิทธิส่วนบุคคลของผู้เป็นเจ้าของและผู้มีสิทธิอยู่อาศัยในบ้านพักที่จะเก็บรักษาทรัพย์สินและทำกิจส่วนตัว โดยบุคคลอื่นไม่มีสิทธิจะรุกร้าเข้าไปรบกวนโดยมิได้รับอนุญาต แม้เจ้าพนักงานของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่เข้าไปตรวจค้นในที่รโหฐานของบุคคลใดได้นั้นจะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 91 และ 92 ในหมวด 2 เรื่อง “ค้น” แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และถือว่าอำนาจดังกล่าวเป็นเพียงข้อยกเว้นเท่านั้น ซึ่งจะต้องใช้อย่างจำกัดและเคร่งครัดในทางที่จะรบกวนสิทธิส่วนบุคคลให้น้อยที่สุด

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งนั้น เป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และยังรวมไปถึงการละเมิดต่อคุณธรรมทางกฎหมายที่สำคัญในเรื่อง “ความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่” หรือ “สิทธิเจ้าบ้าน” ที่บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญาประสงคมุ่งคุ้มครองความสงบสุขของการดำรงชีวิตในพื้นที่โดยปกติสุข หรือความสงบสุขในการใช้ชีวิตในสถานที่อันเป็นรโหฐานอีกด้วย

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่า หลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิดว่าการกระทำใดเป็นความผิด “หลายบท” หรือ “หลายกระทง” นั้น ไม่มีกำหนดไว้อย่างชัดเจนในบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มีเพียงบทบัญญัติในมาตรา 90 และมาตรา 91 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งก็เพียงแต่กล่าวถึง วิธีการในการกำหนดโทษในความผิด “หลายบท” หรือ “หลายกระทง” เท่านั้น ประกอบกับเมื่อได้ศึกษาคำพิพากษาของศาลฎีกาในความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดฐานหนึ่งตามคำพิพากษาดังต่อไปนี้

1. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 289/2502 วินิจฉัยว่า บุกรุกป็นป่าพยายาลักทรัพย์ในเคหสถานในเวลากลางคืนเป็นความผิด “หลายบท” ศาลลงโทษบุกรุกตามมาตรา 365 ซึ่งเป็นบทหนัก

2. (ก) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 905/2507 วินิจฉัยว่าบุกรุกเข้าไปในเคหสถานแล้วทำร้ายร่างกายในทันทีเป็นกรรมเดียว เพราะการกระทำไม่ขาดตอนและการทำร้ายร่างกายเป็นเหตุหนึ่งที่แสดงความไม่สมควรเข้าไปในเคหสถานอันเป็นองค์ความผิดตามมาตรา 364

(ข) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3987/2526 วินิจฉัยว่าจำเลยมีผิดเข้าไปถึงเตียงนอนผู้เสียหายในขณะที่ผู้เสียหายกำลังหลับอยู่ จำเลยไม่ทำร้ายผู้เสียหายทันที เพิ่งจะทำร้ายเมื่อผู้เสียหายตื่นเพื่อให้พ้นจากการถูกบีบคั้น แสดงให้เห็นเจตนาของจำเลยที่บุกรุกเข้าไปในเคหสถานของผู้เสียหายนั้น จำเลยมิได้มีเจตนาแต่แรกที่จะเข้าไปทำร้ายผู้เสียหายการกระทำของจำเลยจึงมีความผิดสองกระทง

จากคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในฎีกาที่ 905/2507 และฎีกาที่ 3987/2526 นั้นเป็นความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดในฐานอื่นอีกในฐานเดียวกันแต่ได้ปรากฏคำวินิจฉัยแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่าหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” จะมีอยู่อย่างไรและคำวินิจฉัยนี้ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การแบ่งแยกความผิดหรือไม่

หากกรณีในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 905/2507 มิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การแบ่งแยกความผิดซึ่งถ้าเป็นไปตามหลักเกณฑ์แล้วผลของคำวินิจฉัยควรออกมาในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือควรเป็นความผิด “หลายกระทง” และถ้ากรณีคำวินิจฉัยในฎีกาที่ 905/2507 ควรเป็นความผิด “หลายกระทง” ตามหลักเกณฑ์การแบ่งแยกความผิดแล้วนั้น กรณีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 289/2502 ที่วินิจฉัยว่าเป็นความผิด “หลายบท” นั้นเป็นคำวินิจฉัยที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การแบ่งแยกความผิดหรือไม่หรือมีข้อยกเว้นอยู่อย่างไร เพราะลักษณะในการกระทำความผิดนั้นมี

ลักษณะเป็นการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งเหมือนเช่นฎีกาที่ 905/2507 จะแตกต่างกันก็เพียงแต่ความผิดในฐานหลังนั้นเป็นคุณละฐานความผิดกันเท่านั้น

การวินิจฉัยการกระทำความผิดในกรณีดังกล่าวว่าเป็นความผิด “หลายบท” หรือ “หลายกระทง” ต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดในฐานอื่นอีกในฐานเดียวกัน หรือการวินิจฉัยการกระทำความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดฐานอื่นๆ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์การแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” แล้วนั้น นับได้ว่าเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมเพื่อสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ทางกฎหมายได้อย่างเหมาะสม แต่หากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” นั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากไม่เพียงแต่มีผลโดยตรงต่อการกำหนดโทษให้เหมาะสมสำหรับการกระทำความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมาย อันจะเป็นการสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามความมุ่งหมายของกฎหมายแล้ว ยังมีผลกระทบหรือเกี่ยวเนื่องไปยังสิทธิของบุคคลผู้เป็นคู่ความในคดีหรือผู้เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องอื่นๆ ในคดี ในการใช้สิทธิตามกฎหมายสารบัญญัติ วิธีสบัญญัติในทางอาญาในเรื่องอื่นๆ อีกด้วย ดังนั้นหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” ว่ากรณีใดจะเป็นความผิด “หลายบท” หรือ “หลายกระทง” โดยเฉพาะกรณีการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งจึงเป็นปัญหาสำคัญควรศึกษาและวิจัย เพื่อจะได้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิดและนำมาเป็นแนวทางในการวินิจฉัยการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามแนวทางที่ควรจะเป็นว่าการกระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำความผิด “หลายบท” หรือ “หลายกระทง” อันจะสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษได้อย่างที่ควรจะเป็นโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางกฎหมายต่อสิทธิของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในด้านอื่นๆ ซึ่งไม่ควรจะเกิดมีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “หลายบทหลายกระทง” เฉพาะกรณีความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งนั้น มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์หรือทฤษฎีในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง”
2. เพื่อเป็นการจำแนกกว่า การบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งนั้นควรเป็นการกระทำ “กรรมเดียว” ผิดกฎหมายหลายบทหรือ “หลายกระทง” หรือบางกรณีเป็นการกระทำ “กรรมเดียว” ผิดกฎหมายหลายบท หรือบางกรณีเป็นการกระทำความผิด “หลายกระทง”

3. เพื่อนำหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” มาศึกษาเปรียบเทียบกับแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกาในความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่ง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การศึกษาในเรื่อง “หลายบทหลายกระทง” เฉพาะกรณีความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งนั้น อยู่บนสมมติฐานของการศึกษาว่า การกระทำความผิดฐานหนึ่ง (ความผิดฐานบุกรุก) เพื่อกระทำความผิดอีกฐานหนึ่ง ทั้งในกรณีการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งในทันทีและกรณีการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งในภายหลังเป็นการกระทำความผิด “หลายกระทง” เว้นแต่กรณีการบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งในทันทีจะเป็นการกระทำความผิด “หลายบท” ต่อเมื่อได้กระทำไปโดยมีความมุ่งหมายเดียวกัน โดยการกระทำนั้นมีความสัมพันธ์กันไปทางการกระทำเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนแยกจากกันไม่ได้ ในลักษณะที่การกระทำหนึ่ง (การบุกรุก) เป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นการเริ่มต้นของการกระทำความผิดอีกฐานหนึ่ง หรือมีความสัมพันธ์กันโดยบทบัญญัติของกฎหมายในลักษณะที่ความผิดฐานหนึ่งเป็นการเริ่มต้นเหตุอันจำเป็นของความผิดอีกฐานหนึ่งหรือการกระทำหลายอันที่รวมกันนั้นเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานใหม่ขึ้นมา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จะทำการศึกษาในเรื่องความผิด “หลายบทหลายกระทง” โดยมุ่งเน้นเฉพาะกรณีความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะของความผิดที่เป็นการบุกรุกเข้าไปเพื่อกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งเท่านั้น โดยมีได้ศึกษาครอบคลุมไปถึงความผิดฐานบุกรุกในลักษณะอื่นๆ หรือตามพระราชบัญญัติอื่นๆ ที่มีโทษทางอาญารวมอยู่ด้วย โดยจะศึกษาถึงความผิดฐานบุกรุก แนวคิดหรือประวัติความเป็นมาของความผิด “หลายบทหลายกระทง” แนวความคิดในการลงโทษ หลักกฎหมาย ผลทางกฎหมายของความผิด “หลายบทหลายกระทง” ทั้งในกฎหมายไทยและต่างประเทศ

นอกจากนั้นยังจะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงแนวคิดและทฤษฎีของนักนิติศาสตร์ รวมทั้งคำพิพากษาของศาลสูงสุดทั้งในกฎหมายไทยและต่างประเทศในเรื่องหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” ว่ามีหลักเกณฑ์อยู่อย่างไรและจะนำมาปรับใช้ในการอธิบายความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งได้อย่างไรหรือไม่ โดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาในประเทศไทย

1.5 วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบ DOCUMENTARY RESEARCH ซึ่งศึกษาจากประมวลกฎหมาย ตำรากฎหมาย บทความทางกฎหมาย วิทยานิพนธ์ทางกฎหมาย ตลอดจนคำพิพากษาของศาลสูงสุดและแนวคิดของนักนิติศาสตร์ที่สำคัญในประเทศไทยและต่างประเทศ การศึกษาใช้วิธี DESCRIPTIVE AND ANALYTICAL METHOD คือพรรณนาและวิเคราะห์ โดยเมื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ แล้วก็จะทำการวิเคราะห์และวิจารณ์ หลักเกณฑ์ ตลอดจนประเด็นข้อโต้แย้งทั้งปวง พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอนี้ถึงหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” ในประเด็นความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งตามที่ได้ทำการศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาและวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางนิติศาสตร์คือ

- 1) ทำให้ทราบและเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง”
- 2) ทำให้สามารถแบ่งแยกได้ในความผิดฐานบุกรุกแล้วไปกระทำความผิดอีกฐานหนึ่งนั้น กรณีใดควรเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมาย “หลายบท” และกรณีใดควรเป็นการกระทำ “หลายกระทง”
- 3) ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางนิติศาสตร์ในอนาคตซึ่งจักมีผลทำให้หลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด “หลายบทหลายกระทง” มีความชัดเจนแน่นอนเกิดความชอบธรรมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ผู้ศึกษากฎหมายหรือวงการกฎหมายของประเทศไทยต่อไป